

Ridderlijkheid en eer

Citaat van Burke 1729-1797 gaat over het verlies van eer. Ridder :

Eer en heroïek,
Gekend worden door de groep,
Geen individualiteit,
Gehoorzaamheid in vrijheid,
Geweld en moed,
Getemperde wreedheid.

Maieutiek_Thymos_college 4

Ridder versus Griekse held

De held is gebonden door zijn lot. Hij is trots en wil als individu opgenomen worden in de grote verhalen. Het epos is doel, geen toeval.

De ridder is nederig en gehoorzaam. Het gaat om een hiërarchie van gehoorzaamheid met God bovenaan. Hiernamaals is het doel, niet het epos

Maieutiek_Thymos_college 4

Utilitarist versus ridder

Ridder gaat voor eer en het plichtsgetrouw zijn. Martelaarschap is een serieuze optie. Offerbereidheid.

Utilitarist gaat voor ruil: voor wat hoort wat en eerlijkheid speelt daarbij een belangrijke rol. Kansberekening is deel van de motivering voor het gedrag.

Maieutiek_Thymos_college 4

Verandering van moraliteit

“De middeleeuwer hoefde de grote leegte niet onder ogen te zien omdat zijn cultuur hem voorzag van een volledig, in zichzelf besloten systeem van geruststellende en afdreigende tekens: de feodaal-bellicistische beschaving als performante zingevingsmachine.” (66)

Als kansberekening het motief wordt voor gedrag, dan zijn tegenslagen óf rekenfouten (jouw schuld), of aangedaan onrecht (andermans schuld).

Maieutiek_Thymos_college 4

Don Quichot

Parodie op ridderverhaal. Don Quichot staat voor thymos, Sancho Panza voor epithymia. Maar zegt Venmans; we houden van het ridderlijke.

Omwille van de wholeheartedness (Frankfurt, komt terug in hoofdstuk 4)

Omwille van het vechten als bron van vreugde. (Creveld)

Maieutiek_Thymos_college 4

Vechten en lijden

Wordsworth "The happy warrior"

Klassieke tendens van heldenmoed en de kans krijgen om jezelf te bewijzen, ongeacht de uitkomst.

Sluwheid en manipulatie om het gevaar te ontkomen zijn minder in aanzien dan de rechtstreekse confrontatie.

Voorbeeld; generaal H. Norman Schwarzkopf tijdens de Golfoorlog bekend als Stormin' Norman versus de diplomaten die Gambia's verliezende president naar Guinee deden vertrekken en zo een burgeroorlog hebben voorkomen (januari 2017).

Maieutiek_Thymos_college 4

Moderne mens versus de krijger/strijder

De krijger/strijder is gericht op waardigheid, geïnspireerd en vrij van twijfel. De intensiteit van de betrokkenheid is belangrijker dan de uitkomst.

Moderne pragmaticus gaat voor de uitkomst en berekent daarna de benodigde inzet en de maximaal toegestane schade. Het lijden mag verzacht worden door compensaties. Er is gepaste rationele distantie.

Moderne hedonist gaat voor het maximaliseren van genot. Lijden wordt zoveel mogelijk vermeden. Evenals voor de klassiek hedonist is betrokkenheid een bron van lijden en dient dus ook vermeden te worden.

Maieutiek_Thymos_college 4

Strijder in taalgebruik op straat

Interessant is de vraag die bij Venmans niet gesteld wordt; in hoeverre geldt dit beeld alleen voor een blanke, westerse, maatschappelijk geslaagde groep?

Staatwoordenboek : *"mattie, je bent echt mijn strijder"*

"alle jongeren in de Schilderswijk voeren een strijd" zegt jongerenwerker Abarkane over de titel (van het toneelstuk) een strijder is vaak iets positiefs. Als iemand zijn rijbewijs haalt zeg je ook je bent een strijder" (Trouw 23 januari 2017)

Maieutiek_Thymos_college 4

De vaste overtuiging

Strijders hebben een moment van overtuiging. Het ergste wat je een ridder kunt verwijten is dat hij verraad pleegt aan zijn overtuiging. (blz. 75)

Tocqueville en Ortega Y Gasset; de massa kan de waarheid niet aan, uitmondend in de moderne cynicus van Sloterdijk, die al niet van zijn mening overtuigd is wanneer hij hem verkondigt, maar hoogstens denkt dat het voor hemzelf en zijn doel nuttig is om hem te verkondigen.

Probleem van de strijder en het genadeloze dogmatisme.

Maieutiek_Thymos_college 4

Het principe pijn

Dolorisme = de verheerlijking van het lijden.

Slechts door lijden komen we tot inzicht. Dit idee is sterk gekoppeld aan een metafysica en komt niet of nauwelijks voor bij de klassieken. Wanneer de klassieke filosofen zij bij Indiase asceten dit wel vinden wijzen ze dit over het algemeen af.

Maar wij zijn zo door en door gevormd door de metafysica dat geluk door alleen gerichtheid op genot niet of nauwelijks voorkomt.

Daarbij zullen ook hedonisten zeggen dat het de tegenstellingen zijn die geluk en plezier als ervaring mogelijk maken.

Maieutiek_Thymos_college 4

Afwezigheid van Thymos

"Eros verleidt, maar mobiliseert niet."

De strijdculturen staan daardoor sterker dan democratieën.

Nieuwe zoektocht naar thymos in moderne rationele en vooral comfortabele wereld:

Crevel over strijd en oorlog als deel van ons menselijk bestaan; Euforie, nut en morele juistheid van geweld. (81)

Mansfield over mannelijkheid als een thymotisch element dat verdwijnt in de gelijkheid van de moderne maatschappij.

Maieutiek_Thymos_college 4